

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

โลกปัจจุบันอยู่ในศตวรรษที่ 21 ที่มีประชากรหลายพันล้านคนอาศัยอยู่ในหลายร้อยประเทศ มีความหลากหลาย (พหุ)ทางเชื้อชาติและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่บนโลกนี้มีทั้งความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศจีน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศต่างๆ ที่มีประชากรจำนวนมากนี้มีประชากรที่มีเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมา

แม้ว่ามนุษย์ในโลกนี้จะมีความหลากหลายหรือพหุทั้งด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมก็ตาม แต่มนุษย์ในทุกประเทศคือพลเมืองของโลกใบเดียวกัน ที่ต้องเผชิญกับปัญหาของโลกไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ไฟป่า หรือแม้กระทั่งสภาวะแวดล้อมที่กำลังคุกคามโลกอยู่เช่นทุกวันนี้ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกิดจากมนุษย์ด้วยกัน เช่น ปัญหาสงคราม การประท้วงประท้วงกัน อาชญากรรม โรคเอดส์ ยาเสพติด รวมทั้งปัญหาแรงงาน

ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เป็นปัญหาที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น มนุษย์ในฐานะสมาชิกของโลกนี้ที่ต้องอยู่ร่วมกันและร่วมเผชิญชะตากรรมเดียวกัน จึงต้องช่วยการลดปัญหาดังกล่าว ด้วยการช่วยเหลือ ฟังพา และโดยเฉพาะการเข้าใจอันดีต่อกันและกัน

ในส่วนของความเข้าใจอันดีต่อกันและกันนั้น ส่วนที่สำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของผู้อื่น ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า วัฒนธรรมที่ปรากฏในโลก มีความแตกต่างกันอย่างมาก การเข้าใจกันของมนุษย์ในโลกนี้จึงต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของคนกลุ่มต่างๆ ด้วย ดังนั้น ประชากรในประเทศต่างๆ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจและสร้างความสำนึกในเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวคิดและการประพฤติปฏิบัติของคนต่างวัฒนธรรมเป็นอย่างไร จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งที่เราจะต้องศึกษาและเข้าใจอย่างถูกต้อง

สำหรับประเทศไทยนั้น มีประชากรที่วราชาอาณาจักร จำนวน 63,878,267 คน* ประกอบ ด้วยกลุ่มคนไทยเชื้อสายไทย จีน ญวน ลาว เขมร ไทยทรงดำ ไทยพวน มลายู ฯลฯ ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ด้านวัฒนธรรม และด้านความคิด ประเทศหนึ่งของโลก การเข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มย่อยในสังคมไทย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ ทำให้สังคมเกิดความสมานฉันท์ ความยั่งยืน และนำมาซึ่งสันติสุขในที่สุด

การจะทำให้สังคมมีความสุขและสันติได้นั้น การใช้มิติพหุวัฒนธรรมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม มีส่วนสำคัญและที่สำคัญที่สุด การอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย วัฒนธรรมต้องอยู่ด้วยความเข้าใจบนพื้นฐานความเคารพซึ่งกันและกัน การได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมอื่น นอกเหนือจากวัฒนธรรมของเรา ทำให้ทราบว่า กลุ่มคนที่ไม่ได้มีวัฒนธรรมเหมือนเรา เขาอยู่กันอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร ประเทศจะอย่างไรให้ผู้คนในสังคมที่มีความหลากหลายนั้น สามารถอยู่อาศัยและพัฒนาประเทศร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

ในส่วนของรัฐบาลสามารถกำหนดกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม หรือหาแนวทางที่จะให้ประเทศชาติมีความมั่นคงท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนของตนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี การปฏิบัติของกลุ่มคนต่างๆ ในประเทศนั้นๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับคนกลุ่มอื่นที่มีความคิด และวัฒนธรรมแตกต่างจากตน

สำหรับในส่วนของการศึกษานั้น การศึกษาสามารถเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่จะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจเรื่องพหุวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความหลากหลายของกลุ่มคนในสังคมได้ โดยการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

ดังนั้นการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ให้กับเยาวชนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากเยาวชนของชาติได้มีความเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มคนในสังคมนรอบตัวเขา สามารถบูรณาการความเข้าใจนี้กับการดำเนินชีวิตของตน ย่อมส่งผลทำให้เยาวชนของชาติเกิดความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่รู้สึกรังเกียจเหยียดกัน

---

* สํารวจ ณ เดือนธันวาคม 2553

ที่มา: สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

รวบรวมโดย: สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แต่กลับมีความรัก ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นแทน และเมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นกำลังของประเทศแล้ว เจตคติเหล่านี้ จะช่วยให้สังคมมีความสามัคคี และความปรองดองระหว่างกันของกลุ่มคนในชาติ ซึ่งนำไปสู่สังคมไทยที่มีความสงบสุขและความเจริญอย่างยั่งยืน

แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนี้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตราที่ 7 “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ มีความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 5-6)

การจัดการเรียนการสอนเรื่องพหุวัฒนธรรม นับเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพราะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม เน้นความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศและสังคมโลก ดังนั้น ครูสังคมศึกษาจึงต้องปลูกฝังให้นักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในสังคม แต่การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา ยังไม่มีการจัดอย่างเป็นระบบมากนัก ครูสังคมศึกษายังมองข้ามความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเรื่องพหุวัฒนธรรม ทำให้ความรู้เรื่องพหุวัฒนธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา โดยชุดฝึกอบรมทางไกลนำเสนอเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องพหุวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดเป็นระบบและมีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

โดยครูสังคัมศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา แนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกิจกรรมภายในห้องเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการจัดทำสื่อและหาแหล่งเรียนรู้มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม ตลอดจนการวัดและประเมินผล

ในการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคัมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษานี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เนื่องจากสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าว ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความหลากหลายแห่งหนึ่งของประเทศ เช่น ความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เป็นต้น จึงต้องการให้ครูสังคัมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบริบทดังกล่าว การศึกษาค้นคว้าได้ทำการการสำรวจเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมเป็นลำดับแรก แล้วจึงนำข้อมูลจากการสำรวจและจากการศึกษาเอกสารความรู้เรื่อง การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม มาสังเคราะห์ แล้วจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อให้ครูสังคัมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำคู่มือนี้ จะจัดทำเป็นชุดฝึกอบรมทางไกล

การศึกษาด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อประสมซึ่งประกอบด้วย สื่อหลัก คือ ประมวลสาระและแนวการศึกษา และสื่อเสริม คือ สื่อปฏิสัมพันธ์ โดยผู้ใช้ชุดฝึกอบรมสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อหลักเป็นส่วนใหญ่ และเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจจากสื่อเสริมอีกทางหนึ่ง ชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ต่างจากชุดฝึกอบรมแบบปกติที่ผู้เข้ารับอบรมและผู้อบรมต้องใช้เวลาพร้อมกันเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ในสถานที่ที่กำหนดและต้องจำกัดจำนวนผู้เข้าอบรม ตลอดจนต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรและใช้เวลามากไม่ทันต่อเหตุการณ์ แต่หากใช้วิธีการฝึกอบรมทางไกลจะช่วยพัฒนาบุคลากรได้จำนวนมาก ไม่จำกัดสถานที่ และยังใช้ระยะเวลาสั้นในการอบรมอีกด้วย

ชุดฝึกอบรมทางไกลที่จัดทำขึ้น เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษา โดยเฉพาะครูสังคัมศึกษาใช้ในการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ จนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ มีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง มีความเข้าใจผู้อื่น ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ในสังคมที่มีความหลากหลาย ทำให้สังคมมีความสุข ย่อมส่งผลโดยตรงต่อสังคมไทย ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีความสมานฉันท์อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา
- 2.2 เพื่อชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา
- 2.4 เพื่อศึกษาผลการนำชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

4. ขอบเขตของการวิจัย

- 4.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา
- 4.2 การศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 4.2.1 สื่อหลัก ได้แก่ ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลและแนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล จำนวน 5 หน่วย
  - 4.2.2 สื่อเสริม ได้แก่ สื่อปฏิสัมพันธ์
- 4.3 ประชากร คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสงขลา รวม 3 เขต โดยมีจำนวนโรงเรียน 518 โรงเรียน และจำนวนครูสังคมศึกษา จำนวน 1,066 คน

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

4.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา

4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของครูสังคมศึกษาที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 พหุวัฒนธรรม หมายถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การดำเนินชีวิตประจำวัน ที่มีความเหมือนและความต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน

5.2 การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความพยายามในการจัดการเรียนการสอนบนพื้นฐานค่านิยมและความเชื่อแบบประชาธิปไตย ที่เน้นสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคม พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาเจตคติ ค่านิยมที่ส่งเสริมความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างจากตน

5.3 ชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง ชุดสำเร็จที่ใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินการฝึกอบรมทางไกลอย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนของวิทยากรที่ให้การฝึกอบรมและสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรม การกำหนดสื่อในลักษณะชุดสื่อประสม ซึ่งประกอบด้วย สื่อหลักและสื่อเสริม และเครื่องมือประเมินผลของการฝึกอบรมทางไกล

5.4 สื่อหลัก หมายถึง สื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระทั้งหมดของชุดฝึกอบรมที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาด้วยตนเองในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยประมวลสาระความรู้ และแนวการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม

5.5 สื่อเสริม หมายถึง สื่อปฏิสัมพันธ์โดยบุคคลแบบเผชิญหน้า หรือกิจกรรมที่ผู้เข้าอบรม ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมฝึกอบรมซึ่งดำเนินการโดยวิทยากร และสื่อประกอบการฝึกอบรม

5.6 **ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม** หมายถึง คะแนนของผู้เข้ารับการอบรมที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่องการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบขึ้นโดยครอบคลุม เนื้อหาของชุดฝึกอบรมทางไกล

5.7 **ครูสังคมศึกษา** หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ทั้ง 3 เขต

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

6.1 บุคลากรในสถานศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องพหุวัฒนธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ และเจตคติที่ดีต่อผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากตน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีต่อกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ในสังคมไทย

6.2 ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นชุดฝึกอบรมที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้ทั่วประเทศ บุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูสังคมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 ผู้เรียนที่ได้รับการเรียนการสอนจากครูสังคมศึกษาซึ่งได้รับการอบรมทางไกลจากการฝึกอบรมดังกล่าว จะเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมตามที่ปรากฏในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาการดำเนินชีวิตท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลายในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. กรอบกระบวนการวิจัย

